

Sprawozdanie Wydziału krajowego

w przedmiocie budowy własnego domu dla krajowego zakładu
położnic we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 15. Stycznia 1874 powziął Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

„Sejm uznaje nagłą potrzebę zbudowania własnego domu na zakład położnic i wzywa Wydział krajowy, aby na przyszłej sesji sejmowej odpowiedni przedłożył projekt.“

Żeby temu poleceniu zadość uczynić, musieliśmy przedewszystkiem wydać niektóre przygotowawcze zarządzenia w własnym zakresie, które Wysoki Sejm z powodu uznanej nagłości sprawy raczy uznać za usprawiedliwione. (§. 18. punkt 2. stat. kraj.)

Zarządzenia te dotyczą:

- a) zakupu placu na budowę,
- b) programu budowy.

Dla uzasadnienia potrzeby i stosowności tych zarządzeń przytaczamy co następuje:

I.

Z pomiędzy kilku placów przedstawionych nam jako przydatne na budowę zakładu, uznaliśmy grunta zwane „Wulka szpitalne“ a należące do pana Karola Höfficha jako najodpowiedniejsze a to^oze względów administracyjnych i higienicznych.

Grunta te graniczą w wschodnio-południowym kierunku z gruntami szpitala powszechnego i są tylko o 30 sążni od prawego skrzydła gmachu szpitalnego oddalone.

Z powodu tej bliskości nie będzie zatem trzeba urządzać dla zakładu położnic osobnej

administracyi, kuchni, pralni, osobnego urzãdzenia do wyrabiania gazu i t. p. a takowy bẽdzie mógł w tym względie pozostać i nadal w dotychczasowem połączniu z szpitalem powszechnym, co dla osiągnięcia pewnych oszczędności w wydatkach administracyjnych i gospodarczych nader jest pożądanem.

Topograficzne położenie tego gruntu jest także ze względów higienicznych bardzo korzystnem. Grunt ten jest położony na stoku południowym, w około otaczają go pola i ogrody, które prawdopodobnie nigdy nie będą zabudowane, w zaciszu a nie przy ulicach uczęszczanych. Zakład bẽdzie przeto miał światło słoneczne, świeże powietrze i spokój.

Na mocy kontraktu zawartego dnia 15. Czerwca b. r. zakupiliśmy przeto część tegoż gruntu w płaszczyźnie około 1.400 sążni kwadratowych za cenę 5.250 zł.

Dla tej realności utworzyliśmy osobne ciało tabularne i zainstabulowaliśmy zakład położnie jako właściciela.

II.

Uzyskawszy podstawę do budowy przez nabycie odpowiedniego placu, przystąpiliśmy do rozwiązania dalszego zadania, w jaki sposób budowę tę wykonać należy. Przy rozwiązaniu tego zadania mieliśmy na względie cele i przeznaczenie zakładu, tudzież liczebny stan chorych, który na rozmiary budynku decydująco wpływa.

Celem i przeznaczeniem zakładu jest pielegnowanie położnic i kobiet dotkniętych chorobami płciowemi, dalej dostarczanie potrzebnych materyałów naukowych dla szkoły akuszerok tudzież potrzebnych lokalności dla tejże szkoły, a w końcu tymczasowe utrzymywanie tych dzieci, których matki w zakładzie umarły lub z zakładu położnic do zakładu chorych przeniesione zostały, które to dzieci z powodu zwinienia zakładu podrzutków na mocy uchwały sejmowej z dnia 28. Listopada 1872 muszą być kosztem kraju utrzymywane.

Co do dziennego stanu chorych zauważamy, że przy załatwieniu tej kwestyi nie mogliśmy brać za podstawę zwykły średni, ale raczej maksymalny stan, aby z góry zaradzić potrzebie umieszczenia większej jak średniej ilości chorych, gdyż w miarę rozwoju zakładów leczniczych i humanitarnych pomnaża się konsekwentnie także frekwencya tychże zakładów.

Przy przyjęciu podobnego stanu chorych mieliśmy także na względie potrzebę zapobieżenia wszelkiemu możliwemu przepelnieniu zakładu, by w ten sposób uchronić zakład od wybuchów zaraźliwych chorób.

Według dat statystycznych wynosi dzienny maksymalny stan chorych na oddziale położnic od 40 do 50, zaś na oddziale ginekologicznym (chorób kobiecych) od 20 do 30 osób.

Uwzględniając podobny stan, tudzież inne potrzeby jakimi są: umieszczenie dzieci z mamkami, sale wykładowe dla uczennic szkoły akuszerok, mieszkania dla służby szpitalnej i t. p. a w ogóle uwzględniając, żeby rozmiary i urządzenie budynku nie tylko do tych potrzeb zastosowane były, ale żeby także wymogom higieny szpitalnej i celom naukowym odpowiadały. wygotowaliśmy na podstawie poprzednio zasięgniętej w tej mierze opinii fachowo uzdolnionych meźów następujący program budowy, według którego zakład powinien obejmować:

1. Pomieszczenie odpowiednie na 60 do 70 łózek a w tej liczbie ogólnej
 - a) jedną specjalną salę na 5 przynajmniej łózek dla mamek z dziećmi;
 - b) cztery pokoje, każdy o jednym łózkem czyli tak zwane separátky dla oddzielnie placących;
 - c) reszta liczby łózek rozdzielone na pojedyncze sale, najmuiej po 6 łózek przeznaczone w połowie mniej więcej dla brzemiennych i położnic tudzież dla oddziału ginekologicznego.
2. Salę porodową i operacyjną zarazem;

3. Salę wykładową dla akuszerok, mogącą pomieścić do 30 słuchaczek z przyległym pokojem na gabinet i kancelaryę profesora, a zarazem prymariusza zakładu;
4. mieszkanie dla akuszerki pierwszej;
5. mieszkanie dla akuszerki drugiej;
6. mieszkanie dla lekarza pomocniczego;
7. mieszkanie dla odźwiernego;
8. pokój do przyjmowania chorych;
9. łazienki i kuchenki w ilości odpowiedniej potrzebom sal i ich rozłożeniu;
10. Water-kłosey wewnętrzne i wychodki ogólne;
11. magazyny;
12. schody i korytarze.

Pod względem wewnętrznego urządzenia i stosunku jednych części składowych budynków do drugich, przyjęliśmy do programu tego następujące warunki:

- a) na każde łóżko powinno przypadać 1000 do 1400 stóp kubicznych powietrza w salach;
- b) okna powinny być wysokie, szerokie, z górną częścią otwieraną do góry i na dół dla wentylacji;
- c) korytarze winny być obszerne i opalone, z posadzkami cymetowemi lub asfaltowemi;
- d) ściany wewnątrz winny być malowane do połowy wysokości farbą olejną;
- e) separatki winny stanowić odrębność w sobie zamkniętą ze wszystkiemi potrzebami;
- f) sale brzemienne o ile można, pomieszczone na dole;
- g) sala porodowa i sala dla położnic w bliskości siebie i mogą być na piętrze;
- h) w bliskości sali porodowej ma się znajdować winda;
- i) sala wykładowa wraz z gabinetem profesora, również ile możności w bliskości sali porodowej umieszczone być winny;
- k) sale dla położnic i chorób płciowych, podzielone być mają na dwa oddziały, dla położnic zdrowych i dla kobiet chorych. Oddziały te należy pomieścić w taki sposób, żeby na przypadek gorączki połogowej lub innej epidemii a w ogóle według uznanej potrzeby, można było pewną część oddziału zupełnie od reszty zakładu odosobnić;
- l) budynek cały winien być zaopatrzony wodą zimną i gorącą;
- m) oświetlony gazem naftowym;
- n) wentylacja wewnętrzna w salach;
- o) ogrzanie piecami;
- p) wychodki urządzać w sposób jak najdogodniejszy do czyszczenia i zarazem zapewniający jak największą czystość i porządek zewnętrzny.

Co do konstrukcyi budynku postawiliśmy w tymże programie ogólne warunki, żeby takowy składał się z fundamentów, z których część jako sutereny urządzone być powinny, dalej z parteru, jednego piętra i obszernego poddasza. Budynek cały żeby był silnie zmurowany a fundamenta w części z kamienia, w części zaś z cegły palonej.

Korytarze parterowe żeby były sklepione, posadzka zaś w korytarzach obu piętr również w magazynach i wychodkach cymetowa.

Posadzki we wszystkich salach dębowe. Schody ogniotrwałe, z kamienia ciosowego.

Strych, żeby był wyłożony posadzką z cegły palonej, zaś dach cały przykryty blachą cynkową a w końcu żeby cały budynek był jak najprostszyc form architektonicznych i bez wszelkich kosztownych ornametacyj.

Z przedstawienia tego raczy Wys. Sejm przekonanie powziąć, że jakkolwiek przy wygotowaniu tego programu mieliśmy odpowiedny wzgląd na cele lecznicze i naukowe, tudzież na wymogi higieny szpitalnej, wszelako nie spuszczałiśmy z oka także strony finansowej a szczególniej mieliśmy

na względzie, żeby rozmiary tegoż budynku i urządzenie jego nie przekroczyły w żadnym kierunku granic rzeczywistej potrzeby, któreby opodatkowanych nieusprawiedliwionymi nakładami obarczyć mogły.

W końcu zaznaczamy co do programu, że według pisma c. k. Namiestnictwa z dnia 18. Września 1874 do L. 44.447, c. k. krajowa Rada zdrowotna uznała takowy jako zupełnie odpowiedni wymogom sanitarno-policyjnym i naukowym.

III.

Na podstawie tego programu zarządziliśmy wygotowanie szczegółowych planów i kosztorysów co do budynku i urządzenia jego.

Plany te zostały przez nas oddział techniczny sprawdzone i jako zgodne z programem uznane.

Ceny przyjęte w kosztorysach uznano jako zgodne z cenami praktykowanymi we Lwowie.

W kosztorysie tym umieszczono wydatek w wysokości 10% od ogólnego kosztu budowy na roboty i koszty nieprzewidziane.

Nasz oddział techniczny oświadczył się za utrzymaniem preliminowanej kwoty, ponieważ przy każdej większej budowie, a szczególnie przy takiej, jak szpitale — mimo wszelkich, chociaż by najstaranniejszych obliczeń naprzód poczynionych — znajdzie się zawsze wiele robót niespodziewanych.

Wydatek umieszczony w kosztorysie na koszty administracyi i prowadzenie robót, nie wymaga — jako nieunikniony — żadnego szczegółowego uzasadnienia.

W końcu zauważamy, że teraźniejszy oddział położnic, z wyjątkiem niektórych sprzętów i nieco zużytej już bielizny, nie ma żadnego inwentarza, jaki będzie potrzebnym do wewnętrznego urządzenia zakładu. Zachodzi przeto także niezbędna potrzeba sprawienia odpowiedniego inwentarza.

Koszta budowy i urządzenia zakładu będą wynosiły: a mianowicie:

a) Roboty kosztorysowe — kwotę	94.733 zł. 80 ct.
b) 10% od tejże kwoty na roboty i koszty nieprzewidziane — kwotę	9.473 „ 38 „
c) koszty administracyjne i prowadzenia robót — kwotę	7.500 „ — „
d) sprawienie inwentarza — kwotę	7.530 „ — „
razem kwotę	<u>119.237 zł. 88 ct.</u>

IV.

Wykonanie projektu tej budowy należałoby rozłożyć na lat dwa, mianowicie wyprowadzić w roku pierwszym budowę z fundamentów i pokryć dachem, w drugim roku dopełnić otylkowania wewnętrznego i zewnętrznego, oraz wewnętrznego urządzenia i w ogóle ukończenia całego zakładu.

Fundusze na ten cel należałoby rozdzielić na lat trzy a to przeznaczając w budżecie corocznie kwotę 40.000 zł. stanowiących ogółem okrągłą sumę 120.000 zł. projektem umotywowaną.

V.

Wywiązując się z otrzymanego polecenia składamy zatem na stół Wysokiej Izby projekta do budowy i urządzenia zakładu, a mianowicie:

1. Plany (10 sztuk);
2. Przedmiar i kosztorys;

3. Analizę cen;
4. Opisanie budowy, a w końcu;
5. Spis sprzętów potrzebnych do wewnętrznego urządzenia zakładu i wnosimy zarazem;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A.

Upoważnia się Wydział krajowy do wykonania budowy i urządzenia własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie według przedłożonych projektów z nakładem w wysokości do kwoty 119.237 zł. 88 ct. z funduszków krajowych.

B.

Umieszcza się w tym celu w budżecie krajowym na rok 1875 kwotę 40.000 zł. w.

C.

Wydział krajowy umieści na ten sam cel w preliminarzach do budżetów krajowych na lata 1876 i 1877 kwoty po 40.000 zł. w. a.

We Lwowie dnia 27. Września 1874.

Leon książę Sapieha w. r.
Marszałek krajowy

Sprawozdawca:

Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Zastępca członka Wydziału krajowego.

